

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslani, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

„EDINOST“
Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.
Naročnina znaša:
za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.
Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Na razpotju.

Slovenski rodoljub ni tisti, ki slučajno slovenski govori in piše — slovenski rodoljub je samo tisti, ki ljubi svoj narod nad vse, ki dela in skrbi samo za to, da slov. narod postane čvrst, močan.... Da, samo ti-ti je pravi slovenski rodoljub, ki smatra za svojo življensko nalogo, pripomoči po vseh svojih močeh do zagotovitve bodočnosti nekaj tako slavnega Slovenstva. Saj — ali je Bog ustvaril Slovence samo zato, da poginejo?!

Poginuti ne, živeti hočemo, to življenje pa si moramo zagotoviti! Ali pa si je zagotavljamo potom takozvanega reševanja baje o čez omajanega verskega, oziroma svobodnostnega čuta?

Že dolgo vrsto let bije se med nami ljut bratomoren boj, s podivjano besnostjo zaganjati se boreči se stranki drugo ob drugo, trdeči vsaka iz-med njih, da jej je namen ohraniti in povzdigniti narod! Pa nič dobrega nam še ni iz tega boja; bil nam je le pogubonos.

Dan za dan prihajajo nam tužne vesti od itak že tesno skrčenih meja slovenskih: vesti, kako nam sovražni sosed odvzema občino za občino, kako se isti utrjuje v nedavno še močnih postojankah naših; in med tem, ko brat mori Slovenca-brata, šopiri se nenasitni tujec vsak dan mogočnejše tudi v naši sredini.

Jedini kranjski obrtni kraji: Belapeč, Meistrana, Jesenice, Tržič, Medvode, Domžale, notranjska Idrija, dolensko Zagorje, da ne govorimo o Kočevju: so gospodarsko tuji, iz njih pa se tuji življ razširja po sredini Slovenije in grozé zavzema veče in veče dimenzije! Da, celo centrala slovenska, naša bela Ljubljana je gospodarski prevladana od Nemcev, tako prevladana, da se proti njihovi, Nemcev, volji skoro ne more ničesar zgoditi v naši Ljubljani.

Tujec se priseljuje, da dobiva tal, dela nas odvisne od sebe, kuje si v nas kapital — naše ljudstvo pa hititrumoma iz domovine, iskati si kruha, iskati življenja posvetu!

Nad 40 tisoč rodnih nam bratov, nad 40 tisoč svojih sinov, in to najkrepke ših, najpodvzetnejših, najdelavnejših, izgubila je že obubožana Slovenija, število, ki pri naročju, kakor je naš, prihaja prav zelo v poštev! Zavaljo tega žalostnega dejstva rastemo tako

nesorazmerno z našimi sosedi, zato smo se v zadnjem desetletju, kljub vaej plodovitosti, pomnožili le za 1% nasproti sesedom, ki so narasli za 14—16%. Če pojde tako dalje, pojdejo skoro sovragi naši preko nas na dnevni red!!

Med tem pa, ko je trohica kranjskih Nemcev zastopana po dveh možeh v državnem zboru, izgubili smo mi o zadnjih državnozborovskih volitvah za tolike tisoče Slovence zastopnika Koroske in onega v Istri!

Kaj je vzrok vsemu temu? Kaj žene našega kmeta, da zapušča očetovsko zemljo, prepojeno s krvjo naših pradedov, da solznim ošesom zapušča drage mu svojce: stariše, ženo, otroke, vse, na kar mu je prirastlo srce? Katera je tista kruta sila, ki ga ločuje od rodne hiše, od vsega svetega in ljubelega mu: tega konservativnega slov. kmeta, tako krčevito državega se vsega podedovanega?

Morda res pomanjkanje »vere« ali pa »svobode«?

Gospodarska beda je tista neizprosna sila, ki je kriva vsemu našemu zlu, našem splošnemu narodnemu propadanju! Ta gospodarska beda poganja, dejali bi, s pasjim bičem najčvrstejše, najčilejše slovenske može v tujino. In ta beda je tolika in tako grozeča, ona je na tako tankem lasku nad našim narodom viseč in tako ostro nabrušen Damoklejev meč, da drhteči in trepetajoči brezupno zremo v bodočnost svojo.

75% Slovencev je kmečkega stanu, brez tega stanu si torej ni misliti Slovencev. Ta stan pa ima o pridelovanju vsako leto najmanj 5 milj. K primanjkljaja, to se pravi: naš kmet se mora vsako leto za 5 milj. K zadolžiti, če hoče prihodnje leto dalje kmetovati!

Na naših kmetijah je vknjiženega nad 200 milj. K dolga, od katerega obresti znašajo 5% obresti vsako leto 10 milijonov K. Valed tega prežalostnega položaja se že danes v Slovenii relativno največ kmetij prodaja eksekutivnim potom. Kako naglo pa mora, ako ne pride hitra odprava to bankotno stanje našega kmeta, kateremu dolgovu še vsako leto naraščajo, dovesti do popolnega poloma: tega pač ne treba razpravljati natančneje. — Vspriči teh pretužnih razmer se ne žudimo več, zakaj se odtrguje naš obupani kmet od rodne grude ter si v tujini išče člo-

veku primernega življenja. Saj ve, da bo na tujem delal za-se, doma pa naj se v potu svojega obraza-trudi še tako, pa si do konca leta prisluži izgubo mesto dobičeka. Naš kmet bi se, ko bi mogel dostojno živeti doma, gotovo ne podajal v svet, v to negotovost, mnogokrat v srenejše življenje, večkrat tudi v preneglo smrt.

Kdo bo našem obmejnemu kmetu ali delavcu štel v rlo, da glasuje, kakor hoče tisti, ki mu posoja, ki mu odkupuje pridelek, ki ga ima v službi! Kdo bo zameril večkratnemu očetu, če glasuje z onim, ki mu reže kruh, z njim, od čegar dobre volje je odvisno njegovo in njegove družine življenje! — In tako se dogaja, da v državnem zboru sede od Slovencev samih izvoljeni, njim nasprotni poslanci, tako se godi, da se gospodarsko in zato življensko odvisni Slovenci polagoma v vsem prilagodjajo gospodarski tujcu, končno tudi v jeziku! In tako gineva Slovenstvo sistematično.

Pač bi bil naš obmejni Slovenec, ko bi kakor tak mogel samostojen dostojno živeti, pouosen na svoj rod, s ponosom bi zrl na vsiljajočega se tujca, krepko bi ga odbijal; tako pa mora, ponižen in pobleven, biti vesel, da ga ta pušča po drobtinice k svoji bogato naloženi mizi.

Iz navedenega je lahko razvideti, da le v slabem gospodarskem stanju leži vzrok našem narodnemu propadanju, da je gospodarsko vprašanje za nas problem, od katerega ugodne rešitve je odvisna naša bodočnost. Saj vsa narodna moč izvira iz gospodarskega blagostanja iz materialnega bogastva naroda! — Brez gospodarskega osamosvojenja si ni misliti narodnega osamosvojenja in njega povzdige.

Menda nam pritrdi sleherni treznomisleči rodoljub. Le naši politiki v središču, iz katerega bi morala izhajati vedna pomoč na skakovanim narodnim mejam, le ti ne vidijo vse preplavljajočega tujstva med nami! Le ti ne čujejo obupnih klicev zatiranih obmejnih bratov! Le ti smatrajo boj za dve svetovni naziranji važnejšim,

nego boj proti sovragom naroda. »Kako strašna slepota je človeka...!«

Na razpotju stojimo, ali da poginemo, ali pa da vstanemo k novi moči, k novemu življenju. Živeti hočemo! V osiguranje življenja pa treba lečiti zastarane globoko vsekane rane, zamazati treba na vseh koncih naše potapljavajoče se ladije široko zavajajoče razpoke! V to pa treba čilih, čvrstih delavcev, mnogo delavcev, mnogo vnetih, v ešičih, nesebičnih delavcev! Zato: Vsi na krov!

Josipov.

Ljubljana, dne 18. julija 1907.

Za slovensko bogosluženje.

Govor posl. Andrijičiča v seji deželnega zbora istrskega dne 15. julija 1902. povodom razprave o predlogu posl. Cleva gledé liturgičnega jezika.

Okolnost, da predgovornik umeje in pozna dobro hrvatski jezik, deluje, da se o tej priliki tem laglje morem poslužiti svojega prava in govoriti hrvatski.

Lanjsko leto je bilo čitati po novinah, kako se monsignora Pesante in Butignoni ter Cleva pripravljajo na neko odposlanstvo v Rim, da tam baje protestujejo proti uvajanju staroslovensčine v cerkve. Mogel sem se torej nadejati, da nam bo danes dr. Cleva pripovedoval o vseh njih svojega poslanstva, da nam bo kakor deželni odbornik vedel tudi kaj povedati, koliko da je deželni odbor dosegel se svojo predstavko pri sv. Zboru za obrede v Rimu v tem poslu. Ali dr. Cleva molči, pa če on nima razloga, da bi govoril o tem, molčati hočem tudi jaz. On pravi, da sta dvojica svečenikov iz krške škofije sprožila to vprašanje v tem našem dež. zboru. Da se nam ni krivica godila, mi ne bi bili nikdar storili tega, vedoči, da to vprašanje ne spada sem, ampak pred sv. Stolico. A ravno zato, da bi se v cerkvene posle ne vtikal, kdor ni poklican v to, v ta namen se je vprašanje predložilo tudi tu. Prvikrat je vlada dala temu povod, a moji današnji interpelaciji (To priobčimo pozneje. Op. ured. »Ed.«) sta dala povod toliko vlada kolikor interpelacija, prečitana tu nekega dne, dra. Bartolija, Vidulica in Kerčiča v isti stvari. (Vihar, ki se je pričel takoj začetkom govora, je postajal čim večji, dokler ni tu dosegel svojega vrhunca. Spičič vladnemu zastopniku: Čajte, g. komisar, saj Vi niste gluhi, menda niste še nikdar točno obvestili vlade, kaj vse se dogaja v tej zbor-

PODLISTEK

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Episla Josip Evgen Tomič; prevedel Radl.

Prvi del.

V.

General je pokimal zanikalno z glavo.

»Ne, nikdar!« je rekel čvrstim, ali nekoliko tresočim se glasom. »Vi ste se mi zasekali v srce za vse življenje moje... Jaz bom vedno mislil na vas, ker mi vse pravi, da se vendar enkrat srečava...«

Na to je čutstveno poljubil roko oboževanej deklici in naglo odšel iz sobe.

»Čuden človek!« se je zasmejala Melita polglasno, sprehajajoča se po sobi. »Ta se ne da odpoditi niti z bičem.«

Nekoliko minut za tem je sedela Melita v kočiji pri očetu. Artur, očito razgret od šampanjca, je jemal slovo od markeze, katera ga je »dovela« v hōtel.

»Na svidenje torej, pojutršnjim!« mu je govorila markeza, stisniviši mu roko zadnjič.

»Gotovo pridem!« je odgovoril Artur

veselo. »Ah, to bo pa božanstveno potovanje!«

»Kam?« je vprašal Orfeo černo.

»V Budimpešto!« je odgovoril Artur. »Jaz in markeza bova potovala skupaj.«

»Ni mogoče, markeza! Jaz sem mislil, da se le šalite«, je rekel grof z grajalnim glasom.

»Zakaj naj bi ne šla?... Jaz sem svobodno bitje!« je odvrnila markeza lahko-mišljeno.

»Papá je ljubosumen, to je vse!« je rekel Artur markezi, na kar je grof jezno dal zaamenje kočijažu in kočija je oddrdrala na ulico.

VI.

Dva dni pozneje je Branimir po dogovoru odpotoval v Deli-dvor. Bilo mu je neprijetno samemu iti tja in zato je pregovoril grofa Slavomira in grofice, da sta se mu pridružila. V njunaj bližini bi se čutil kakor izgubljen od tiste silne razburjenosti in blaznosti, ki — kakor je čutil — ne izostane, ko bo v njenem domu. Komaj je pričakal čas, da krenejo v Zagorje. Ta dva dneva, odkar je ni videl, je preživel kakor v nekej duševnej razdraženosti. Bil je raztrešen, zme-

den, dajal je na vprašanja krive odgovore in v obče se je vedel, kakor da njegov duh ne prebiva v njem, ampak da se je napotil kam daleč. Ko je bil sam, je izlekel iz enega predalov svoje novčarke dišeč biljet, katerega je bil prejel od Melite drugega dne po operni predstavi, na katerem je zapisala ona to malo poročilo: »Meni je popolnoma dobro, kar želi tudi vam — Melita.«

Kako so se mu zdele krasne te enostavne besede! Pa ta elegantni rokopi in oni ponosni, samosvestni podpis, v katerem se je, po njegovej sodbi, jasno izražalo vse Melitino bitje. Le velikašica more voditi tako pero! Niti ne vedoč, kaj dela, je ta podpis, to ime, pritiskal vsaki hip na usta in ga poljuboval. Ljubezen, to dosedaj ne znano mu čutstvo, ga je popolnoma obvladalo. Poslovke skrbi, iskanje srčee in dobička, hlepnja po še večem denarnemimetku in gospodstvu: vse to je ginilo in se zgubljal pred silnim občutkom do Melite, ki je vse požiral in pretvarjal v prah kakor požrešen plamen. Ena sama misel se mu je sedaj pojavljala pred očmi, da ta deklica, po katerej je koprnel z vsem žarom svoje duše, za katero gine in hlepi, bo njegova žena. Da

bi dosegel to, je pripravljen vse storiti, vse žrtvovati. Naj le poskušajo, pa bodo videli, da njegova ljubezen nima mej. Večkrat, ko je mislil na svoj veliki imetek, se mu je zdelo, da je Melita zlato jabolko, po katerem mora le poseči in je utrgati. Večkrat zopet se mu je zdela kakor nedosežno bitje. V njegovej ugreti domišljiji se mu je prikazovala kakor neko nadnaravno bitje, kakor rajski pojav, kateri visi visoko nad njim na zlatih oblakih in se vedno bolj odmiče od njega. A on gleda to, nudi roke tja za za njo, kliče jo, vzdihuje — ali vse zastoj! V takih trenutkih mu je bilo kakor da mora počiti od bóli, ali izgubiti pamet. Ne, brez nje ne bi mogel živeti! To je globoko čutil v svojej duši, o tem je bil uverjen popolnoma. Nekdaj se je moral smejati, ko je poslušal, ali čital, da je ljubezen bolezen, od katere mnogim življenje gine in se mladim še odpira grof pred časom. Ah, kako je sedaj veroval vse to! Bilo mu je ravno tako, kakor da bi bil težko bolan, da neizrečno trpi in da ne ozdravi nikdar. Iz trdega, hladnega denarnega moža je postal hkratu stvor mehek kakor vosek, človek brez volje in moči.

(Pride še.)

frazo o ugonobljanju slovenske stranke, tudi če se jim hudič postavi nasproti; ozirom na še važneje in še bolj pereče vprašanje šolsko pa so si hoteli pomagati iz zagate z — frazo o česu, ki še le pride Bog ve kedaj!!
Kje so frazerji??

Laška irredenta. »Ostdeutsche Rundschau«, glasilo nemških irredentistov, poroča, da so trentinski Italijani uprizorili irredentistično demonstracijo, ko se je italijanski kralj vrčal skozi Trident in Italijo. V Tridentu da se je zbrala velika množica ljudstva, katera je po železnici mimo vozečega se laškega kralja pozdravljala z gromovitimi »evviva!«-klici. V kraljevem vlaku pa da so potovali, gledaje skozi okna, odzdravljali.

Seveda: mi od naše strani le beležimo to po dolžnosti kronistov. Da bi obsojali dan za dnem take stvari, kakor sedogajajo dan za dnem — ne! Skušnje so nas poučile, da obcutimo na lastni koži, kako slabo se nam je izplačalo to!

To ni prav! Pišejo nam z dežele: Cenjeni gospod urednik! Mislim sem in mislim, bi-li napisal teh par vrst, ali ne. Bojim se, da bo brezuspešen moj trud z ozirom na predmet, o katerem mi je spregovoriti resno besedo. Ker pa je stvar važna, ker mi, tako se nadajam, priznate Vi in vsak pazni opazovalec, ki ve, koliko važnosti so v našem narodnem življenju tudi navidezne malenkosti, sem vendar napisal to in prosim, da objavite v cenjeni »Edinosti«.

Ko sem bil prišel te dni v Trst po trgovskih poslih, sem povprašal prijatelje, kako da je z mojim nevarno bolnim prijateljem M. Prijatelji so se spogledali začudeno in mi povedali, da je dotičnik že nad mesec dni v — hladnem grobu! Ni jim šlo v glavo, kako da jaz tega ne vem!

Pomislite, kako mi je bilo pri srou, ko sem čul to prozajostno novico.

Vprašal sem prijatelje dalje, kako to, da smrt takega znanega slovenskega rojaka ni bila objavljena v nobenem slovenskem listu, da bi tako izvedeli prijatelji in znanci?! Odgovor je bil, da se je objavilo to le v nekem tržaškem židovskem listu! In to ukljubu temu, — kakor rečeno — da je bil pokojnik — Slovenec in da so mu tudi soproga in sorodniki Slovenci.

Ko sem bil izjavil svoje globoko obžalovanje na takem postopanju v tem slučaju, so me prijatelji vprašali, da-li mi je znano, da je umrl tudi drug moj prijatelj, ki se je tudi pisal za M. Ta drugi je bil precej vnet za našo narodno stvar in je zapustil — kakor prvi — slovenskih sorodnikov! I v tem slučaju se je smrt objavila le v — »Piccolo«, kakor da je to oficijelno glasilo slovenskih trgovcev! Jaz sem kar strmel, ko so mi pripovedovali, da je tu v Trstu za nas Slovane maločastna navada, da se skoraj vse osmrtnice objavljajo le v laških listih in da se za trakovne mrtvaških vencev — tudi tedaj, ako so poklonjeni od trdih Slovencev — prirejajo nadpisi (po ogromni večini) samo laški!!

To je bilo za mene preveč! Imeti prijatelje in zgubiti jih, ne da bi znal, kako in kedaj, a vse to po nemarnosti slovenskih sorodnikov, je bilo za mojo, v takih slučajih jako rahločutno srce — vendar le preveč.

Prosim, ožigosajte te žalostne običaje, ki delajo sramoto vsem nam in povejte tržaškim Slovanom, kaj je njih dolžnost!

(Pogodili ste jo. Ali to je koščičev predmet, kakor vstvarjen za insinuvacije. Mi bi bili že večkrat nastopili proti takim običajem, ali nismo storili tega z ozirom na to, da se ne bi reklo, da hočemo delati reklamo za svoj list. Vaše ogroženje je opravičeno tudi z narodaega stališča, osobito, ker opisani slučaj ni v navadi samo pri tržaških Slovanih, ampak pri tržaških Slovanih — skoraj v obče! Uredni.)

Za »Narodni dom« g. Prele Ivan — daroval K 5. g. Vertovec Fran nam je doposlal 5 K, kakor preostanek svote nabrane za vence pok. Ivan a Malija.

Vabilo na otroško veselico, ki jo priredi zasebni otroški vrtec v Škedenju, v nedeljo dne 27. t. m. v dvorani gospe Marije Sanein Čemet.

Vspored: 1. Slovenska govornica, deklamacija. 2. Pridna Metka, deklamacija. 3. Prizor na polju. 4. Petje. 5. Čevljarški učene, prizorček. 6. Angelj varuh, dvogovor. 7. Sirota pred Marijino podobo, prizorček. 8. Otroci v majaiku, prizor. 9. Kosec, prizorček. 10. Otrokova zahvala koncem šolskega leta, deklamacija.

Med točkami udarja škedenjski tamburaški zbor. — Začetek ob 5. uri pop. — Vstopnina na veselico 25 nvč.

Vodstvo obrt. vrta.

Revolucija v minijaturi. Predsinoči je večja družba ponočnjakov razgrajala in prepevala po ulici Manzoni. Ker je bilo že zelo pozno — jedna po polunoči — pozvala sta dva redarja družbo, naj bo mirni, kar pa ni nič pomagalo in so pomočnjaki še nadalje upili in prepevali.

Ko je redar Skočir jednega od teh nemirnežev aretiral, skočila je nanj vsa ostala družba in mu je jedea od ponočnjakov hotel iztrgati samokres. Skočir in njegov tovariš Verša sta morala napeti vse sile, da sta se ubranila razgrajavev.

Med tem pa so pritekli na pomoč še drugi redarji in razgnali revolucijonarno družbo.

Včeraj zjutraj so od te družbe zapri sledeče junake: 24 letnega mizarja Antona Rojca iz Trsta, 22 letnega fotografa Antona Koširja iz Ljubljane, 19 letnega Karola Slugo iz Trsta, 26 letnega fotografa Viktorija Zanderšiča iz Trsta, 35 letnega težaka Antona Rozina iz Trsta, 43 letnega težaka Ivana Trinka iz Kormina; pozneje pa se je sam izročil policiji še 21 letni težak Josip Donaggio iz Trsta. Vse aretirance je policija izročila sodni oblasti.

Dražba promičnin. V sredo, dne 23. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe promičnin: ulica Maleanton 8, hišna oprava; ulica Fontanone 7, aparati na plin in električni aparati; južni kolodvor, les; Kolonja 196, hišna oprava; Passo S. Giovanni, oprema v zalogi, Kjadin 704, mize; ulica Beccherie 1, hišna oprava; ulica Chiozza 2, aparati za dimnik in sveder; ulica della Pescheria 7, postelja; Roccol 53. glasovir in ura.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 22.9° ob 2. uri popoludne 26.3° C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 755.8 — Danes plima ob 11.12 predp in ob 10.11 pop.; oseka ob 4.48 predpoludne in ob 4.47 popoludne.

Društvene vesti.
Občni zbor »Slov. Čitalnice« bo danes, v torek, zvečer ob 9. uri.

Vesti iz Kranjske.

* **Poroka.** Gospod August Žgur, posestnik na Gočah pri Vipavi se je poročil dne 19. julija z gospico Anico Lampe v Črnem Vrhcu. Bilo srečno!

* **Redka 60 letnica.** Ljubljanska dobroznana tvrdka »Brata Eberle« je praznovala včeraj 60 letnico svojega obstanka. Tem povodom so njeni uslužbeneci dekorirali delavske prostore ter njima čestitali.

* **Devet ustanov za kranjske učitelje.** Za leto 1902 je razpisanih šestero ustanov prof. Fr. Metelka za učitelje na Kranjskem po 84 kron in troje ustanov bivšega vrtnarskega društva po 75 kron 60 stot. Opravičeni za prve ustanove so npravni, vestni, slovenskino v ljudskih šolah skrbno goječi in z vrtnarstvom se baveči učitelji. Za druge ustanove pa so opravičeni učitelji, ki so oskrbovali šolske vrte ter dajali pouk v vrtnarstvu. Prošnje učiteljev iz ljubljanskega, postojanskega in novomeškega okraja je poslali najkasneje do 31. julija t. l. predpisanim potom deželni vladi.

Vesti iz Štajerske.

— V Gradcu bodo imeli prihodnjo nedeljo veliko nemško pevsko slavnost. Proti temu ne moremo imeti in nimamo nič. Mi radi puščamo Nemcem, naj le — pojejo po svoje, ker se ne češemo, kjer nas ne arbi. Če pa vendar ulagamo nekoliko prigovora, se torej ne godi to zato, ker smo nasprotniki nemškega petja, marveč zato, ker ima ta slavnost par spremljavalnih pojavov, ki precej arbe tudi kožo štajerskih Slovencev.

Mi vemo n. pr. prav dobro, kako nad slovenskimi učitelji neprestano visi Damokljejev meč disciplinarnih preiskav in proganjaja, čim se je kdo »spozabil« toliko, da je storil kaj, kar sicer ni še narodna agitacija, kar pa šolske oblasti morejo tolmačiti kakor nekaj takega. O pevskih slavnostih v Gradcu — ki so vsikdar velikonemškega značaja — pa vemo, da iste šolske oblasti

dovoljujejo nemškimi učiteljem celo dopust, da morejo sodelovati na teh prireditvah. Ta dvojna in stokrat krivična mera nas arbi. Dalje se menda ne motimo, če se nam ne dozdeva, da za take slavnosti v Gradcu se trosijo tudi denarji iz deželnih sredstev. Ker pa je menda na Štajarskem tudi nekaj Slovencev, ki morajo tudi polniti deželne blagajne, imamo pred seboj ne ravno prijeten fakt, ki jako arbi kožo štajerskih Slovencev, fakt, da mora slovenski narod z denarjem podpirati narodnopolitične demonstracije, naperjene naravnost proti njemu!!

Da s tem označenjem nemških pevskih slavnosti ne delamo krivice in da ne insinuiramo, priča tudi dejstvo, da so vojaške oblasti pripravile častnikom graške garažije, naj se ne udeležijo predstojee slavnosti!

— **Oblak se je utrgal v soboto** nad Gradcem in okolico. Padela je tudi toča, debela kakor golobja jajca in pobila mnogo oken, oklestila drevje in pobila mnogo ptičev. Voda je udrila v mnoge hiše in je družtvu gasilcev imelo polne roke dela. — Po Gradcu je bila tolika tema, da je morala elektriška železnica voziti razsvitljena, a večkrat je morala svoj promet ustaviti. Tudi iz raznih drugih štajarskih krajev se poročajo velikem neurju.

Razne vesti.

Najnoviji roman nadporočnika Matačića. Kakor bo čitateljem še v spominu, je bila v letošnjih delegacijah stavljenaa interpelacija do vojnega ministra, iz katerega vzroka je nadporočnik Gejza Matačić-Keglevič — ki je radi znane afere s princeso Koburško zaprt v kaznilnici v Möllersdorfu — strožje nadziran nego pa drugi kaznjenci? Sedaj pa doznanje »Wiener Allg. Zeitung«, da je do tega strožega nadziranja došlo radi najnovejšega romana nadporočnika Matačića.

Matačić se je seznanil v vojaški kaznilnici v Möllersdorfu s tam uslužbeno podkantinero, ki je soproga nekega uradnika na Dunaju. Skoraj se je med gospo in kaznjencem razvilo ljubavno razmerje in je bilo Matačiću — radi velike svobode, ki jo je užival v kaznilnici — mogoče, da je ljubimkoval neovirano. Ali kmalo je njen soprog na Dunaju izvedel o tem razmerju ter je uložil tožbo za ločitev zakona in sodišče je ustreglo tej tožbi. Tekom te pravde pa je prišlo tudi na dan, da je Matačić mogel svedobno občevati z vnanjim svetom ter da je od zunaj dobival obleko in delikatese in celo denarja. Istotako je mogel tudi dopisovati in tako so prišla v javne novine in v delegacije tudi poznana objašnjenja v njegovi »fēri«.

Tu je razlog, da Matačić sedaj strože nadzirajo, in da se je spremenila tudi uprava kaznilnice v Möllersdorfu. Dosedanjega upravitelja kaznilnice, podpolkovnika Mat'ca-Dravodolskega, je zamenil stotnik A. Zabielski. To je torej provzročil najnoviji roman nadporočnika Matačića.

Književnost in umetnost.

Slovanska umetnost. O mladem hrvatskem slikarju Vučetiću, s katerim so naši čitatelji že seznanjeni po naših ponovnih opisih njegovih slik, piše tukajnji »Triester Tagblatt«:

»V Schollianovi umetniški izložbi se nahajajo že nekoliko dni slike slikarja Vučetića, kateri biva sedaj v Rimu. Mladi umetnik, ki je na podlagi resnega proučevanja klasične umetnosti zmogel ubrati samostojno pot, podal je s temi slikami nove dokazke svojega zavednega stremljenja za idealom. Posebno obe obrazni študiji sta krasna umetniška proizvoda, ali tudi posamične partije srednje genre slike so mojstrsko slikane«.

Brzobjavna poročila.

Poroka avstro-ogrškega poslanika v Petrogradu.

DUNAJ 22. (B) Danes se je vršila v tukajnji župni cerkvi sv. Avguština poroka avstro-ogrškega poslanika na ruskem dvoru, barona Aerenthala, z grofinjo Pavlo Szechenyi, hčerjo ministra a latere, grofa Szechenyi.

Proti zakonu o kongregacijah. PARIZ 22. (B) Listi javljajo, da skoro izide papeževa enciklika radi izvajanja zakona o združevanjih. Klerikalei in konservativci da namerujejo obdržavati po vsej Fran-

ciji shode, na katerih hočejo protestovati proti rečenemu zakonu. Radikalei se vesele te namere klerikalcev, ker se nadejajo, da se bo zakon proti kongregacijam še ostreje izvajal, ker potem da zginejo še tiste neumestne simpatije, ki so se gojile do sedaj do kongregacij.

Smrt kardinala Ledochowskega.

RIM 22. (B) Kardinal Ledochowski je umrl danes ob 6. uri jutraj. (S kardinalom Ledochowskim je zguinila ne le iz cerkvene hierarhije, ampak tudi s političnega pozorišča znamenita ličnost. Ime kardinala Ledowskega je tesno spojeno z dogodki v Nemčiji v zadnjih štirih desetletjih. Porojen je bil leta 1822. iz stare poljske plemiške hiše. Že leta 1861. je meral zađi političnih komatij zapustiti Kclumbijo, kjer je bil papeški delegat za južnoameriške republike, ter se povrnil v Rim. Leta 1865. sta ga stolna kapiteljna v Poznanju in Gnezdanu izvolila nadškofom. S prvega se je bil postavil proti vsaki politični agitaciji duhovščine in je krčil rabo poljščine na cerkveni službi božji.

V novembru leta 1870 se je bil podal v Versailles, h kralju Viljelm I., da bi izposloval vzpostavljene posvetne oblasti papeževe. Toda ni nič opravil. Pozneje je baje podpiral stremljenje Poljakov in Bismarck ga je radi zoperstavljenja tako imenovanim majškim zakonom ljuto proganjaj z globami ter ga slednjič, leta 1874, vrigel v ječo v Ostrovu, kjer je imel prestati dvoletno ječo. Sodišče ga je odstavilo od službe, zato pa ga je papež I. 1875 imenoval kardinalom. Zapustivši leta 1876 ječo se je podal v Rim. Postavši tajnik breve-ov se je odpovedal svoji nadškofiji. Leta 1892 je postal Ledochowski generalni prefekt kongregacije propagande.

Potop parnika »Primus«.

HAMBURG 22. (B.) Dvignjenje parnika »Primus« se izvrši bržkone jutri zvečer, o kateri priliki se gotovo dobi še mnogo trupel utopljenecv. Število mrtvih še vedno ni gotovo; govori se, da jih je od 60—70. Stanje ranjenecv se obrača na boljše in so nekateri že zapustili bolnišnico.

(Parnik »Primus« se je potopil blizu Hamburga, ker je trčil vanj parnik »Hansa«, ki služi za vlačenje drugih ladij po reki Labi. Zatrjuje se, da je na tej ne-reči kriv poveljnik »Primusa«, kateri da je slabo manevriral, vendar pa še ni znan pravi vzrok trčenju. Op. ur.)

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pobištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: Via Tesa, vogal	ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko posloppje) in Via Ribergo št. 2f
--------------------------------	--

Telefon št. 670.

Velik izbor: tapetarij, srecal in slik. Iz vrste naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIKI ZAŠTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na par obrod a il železnico FRANKO.

Pozor na ta užig na zamašku !!!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom

naznanja slovenakemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pobištva
iz odklovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Bratom telovadcem se naznanja, da radi velike vročine preneha telovadba do nadaljnega naznanila v tem listu.

Telovadni učitelj.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana) Moje pohištvo donosarstvo. —

Varstvena znamka: **SIDRO.**
LINEMENT. CAPSICI COMP.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano **izvrsno, bolečine blažeče mazilo** dobiva se po 80 stot., 1.40 K in po 2 K po vseh lekarnah.
Pri vkupovanju tega povsod priljubljenega domačega zdravila naj se pazi edino le na originalne steklenice v zaviti z našo varstveno znamko „SIDRO“ iz Richterjeve lekarne in le tedaj je gotovo, da se sprejme originalni izdelek.
Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi
Elizabetine ulice 5.

M. Aite
trgovina z manufakturnim blagom
ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro st. 5.
si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in enj. odjemalce, da je jako pomnožila svoj zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadovoljiti vsem zahtevam ce nj. odjemalcem.
V obeh prodajalnicah vdobiva se razno blago najbolje kakovosti in najmodernejše iz pr ih tovaru, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tu je velikanski izbor platnena in bombažnega blaga, prov in prtičkov ter vsake vrste perila, bofi od bombaža, ali platna. Pletenice, svilenine raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene značke.
Sprejema naročbe na moške obleke po meri, katere izvrši najtočnejše in najustaneneje po cenah, da se ni hati konkurence.
Poskušaj, da se prepričaš!

Živic i dr.
(Schivitz & Comp. i)
Zaloga strojev, tehničnih predmetov in materiala.
Delavnica. — Inženjerski urad.
TRST. - Trgovinska ulica št. 2. - TRST
pri trgu vojašnice.
Prodaja se:
MOTORJE na par, na plin, petrolej in bencin.
STROJE za obrtništvo in kmetištvo, za dom in sploh za vsako rabo.
PUMPE za vodo, vino, spirit, olje itd.
ŽELEZNE CEVI in njene sklepe.
CEVI iz drugih kovin, iz gume in platna.
PIPE in VALVE (zaklopnice) in druge medene ali bronene predmete.
MASILNE ULOGE t. j. plošče, svitke in dr. iz gume, asbesta, bombaža.
SITE in druge priprave za mlino.
PASE iz usnja in drugih materialjev.
OLJE in MAST za mazanje strojev.

Posebno se priporoča posestnikom
Raznovrstne železne pluge, mlatinice in čistilnice za žito, slamočeznice, stiskalnice za vino, olje in seno, skropilnice proti peronospori, elastične trake, globe za cepljenje itd.
Izdelujejo se načrti za napravo tovarn, vodovodov, vodnjakov, cest itd. in se tudi dela prevzame.

Lekarnar Piccoli
Ljubljana.
Vaše železnato vino sem uporabljal z izvrstnim uspehom pri moji soprogi, katera je dolgo časa nezvoasna. Prosim Vas, da mi dpošljete po pošti še šest steklenic zgoraj imenovanega vina.
Dr. L. Farber
e. in kr. stabni zdravnik.
V GORICI, dne 16. junija 1901.

Razprodaja se v lekarnah v Trstu, Istri, Dalmaciji, Primorskem, Gorjskem in Tolminskem po K 2.40 steklenica.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

prilporeča svojim cenjenim rojakom svoje najbolje in trpežao pohištvo, bodisi svetlo ali temno poltirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v zamislu geela: Svoji k svojim!

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

VSAKEMU POTREBNO.	POMADA od LILJANA. Brez olja in masti! Ne napravi samo vsako lice nežno in pomlajeno, nego tudi belo in brez peg. Solneče pege odpravi vaak z uporabo iste. Cena 3 lonč. gl. 1-50; s poštno dolar 2 gl. v pošta. vred.	ANTIRHEUNIN-MAZILO proti trganju in zbadanju v rokah. Cena 1 lončić 1 gl. 50 novč. 2 lončića 2 gl. 4 lončići gl. 3-20 s poštno vred ako se denar naprej pošlje.	NE SIME V NOBENI HIŠI MANIKATI.
	ŽIVOTNI BALZAM „SALVATOR“ On čisti kri, ker je najboljšo domače zdravilo za notranje in vsake bolezni, odstranjuje nečiste soko ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse rane in stare rane, kakor tudi vse druge bolezni ki so označene v navodilih pridojanjem vsakemu lončiću. Cena ometu 12 steklenič 2 gl. 50 novč., 24 steklenič 4 gl. 50 novč., — s steklenič 8 gl. s poštno ako se denar naprej pošlje lekarni.		
	Prof. Dr. Conclije INJECTIO VEGETABILE K. L. II. I III. 147 CAPSULE VEGETABILE za tajne bolezni	„SALVATOR“ v Varaždinu (Hrvatsko) FR. RIEDLA leka-na k „SALVATORJU“ VARAŽDIN (Hrvatsko)	Naročbe naj se pošiljajo na glavno skladišče

NAJBOLEŠE DOMAČE ZDRAVILQ.

G. TÖNNIES
Ljubljana.
Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.
Delalnica za konstrukcijo železa itd.
Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izlozna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in družega pohištva v vseh zlogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: desčice, parkete, od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaška dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.
Proračuni brezplačno. Reference prve vrste na razpolago.

Obuvala! Jakob Kosmerlj
Pri Pepetu Kraševcu
zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.
Poštne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatve so poštne proste.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča **Josip Stantič** čevlj. mojster.
Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč: nadaje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloydja.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.
Priporoča svojo zalogo jestvin kol nimalij vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovas, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in probno. — Cenike razpošilja franko.
Priporoča se pri najsolidnejšem delu in zmernimi cenami.

Naznanilo.
Se naznanja slavnemu občinstvu, da se nahaja **Novo tržiško pogrebno podjetje**
Alojzija Mozetič-a na lesnem trgu št. 4 (pred kavarno „Armonia“).
Svoji k svojim! «Novo pogrebno podjetje» je v narodnih rokah, zato se toplo priporočamo vsem našim v mestu in v okolici. Isto se nahaja na lesnem trgu št. 5, na vogalu nasproti kavarne «Armonia».

TOVARNA POHIŠTVA IGNACIJ KRON
Dvorni založnik. Ustanovlj. 1848.
TRST
ul. Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.
Ulica Cassa di Risparmio
Ceniki, izvorni narisi, načrti za sobe — na zahtevanje brezplačno. —

Spoštovane slovenske gospodinje
Zahtevajte pri svojih trgovcih **NOVO Ciril-Methodijevo cikorijo.**

Velikanski izbor raznega pohištva
spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno poltirane.
Bogat izbor
divanov, okvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur
se nahaja v dobroznani zalogi pohištva
Rafael Italia
Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

Odlikovana v Rimu se zlato kolajno in zaslužnim križcem.
Odlikovana na Dunaju se zlato kolajno in častno diplomu.
Odlikovana tovarna za čopiče in ščetke
Ivan Angeli
ulica Canale 5
nasproti cerkve sv. Antona novega.
Edini specialist za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev; lastna specialiteta čopičev za barvanje s pokostjo.
Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.
Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.
Čuvati se je dobro da se ne zmenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

FERDO GUŠTINČIČ
klesarski mojster
TRST (via Giuliani 12) — BARKOVLEJE (zraven pokopališča).
Izvršuje vsakovrstna in najfineja ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.
Lastni kamenolom v Petrovici (Repen). Zage na motor.
Cene po pogodbi in jako nizke.
Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani
Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

„Andemo de Franz“
krčma
v ulici Geppa št. 14.
Joči vina prve vrste:
Bela vipavska . . . . . liter po 36 kr.
Črna istrska . . . . . „ 36 „
Istrski refošk . . . . . „ 48 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr. črno istrsko liter po 28 kr.
Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Prodajalnica izgotovljenih oblek
„Alla città di Trieste“
tvrdke
EDVARD KALASCH
Via Torrente št. 34
nasproti giedališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR izgotovljenih hlač za delavce kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.